

Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), šte. 22

Maribor, torek 28. januarja 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 19

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Angleške skrbi radi Indije

INDIJA JE ANGLIJI NEOBHODNO POTREBNA KOT KOLONIJA IN JE ZATO NIKDAR NE BO DALA IZ ROK ALI PRIVOLILA V NJENO SAMOSTOJNOST.

LONDON, 28. januarja. Zadnji krvavi dogodki v Indiji so silno razburili vse angleške gospodarske kroge. Indija je namreč s svojimi 300 milijoni prebivalcev največji odjemalec angleške industrije in bi bila izguba Indije zato nenaдомestljiva za Anglijo. Gospodarski krogi zahtevajo sedaj od delavske vlade najostrejšie ukrepe proti revolucionarnemu nacionalističnemu gibanju v Indiji. Podkralj lord Irvin je po naročilu svoje vlade že izdal manifest, v katerem naglašja, da se bo proti vsem revolucionarnim elementom, hujšakem proti plačevanju davkov in propagatorjem bojkotiranja angleškega blaga postopalo z vso strogostjo.

Razburjenje radi položaja v Indiji pa se polašča tudi že angleškega časopisja. Tako današnji »Daily Mail« najostreje obsoja postopanje indijskih nacionalistov

in izjavlja, da je Indija kot angleška kolonija življenska potreba Anglie. Treba je že enkrat za vselej povedati, da Anglija Indije nikdar ne bo izpustila iz rok in da so vsi napor gotovih krogov, da bi Indijo odcepili od Anglije zato zaman. Pri vsem tem — pravi list — ne igrajo politična vprašanja nobene vloge. Indija je za angleško prekomorsko trgovino neobhodno potrebna, kajti, ako bi Anglija izgubila Indijo, bi morala gospodarsko propasti. Že sedaj je brezposelnost v Angliji izredno velika. Treba pa je pomisliti, da je Anglija v preteklem letu izvozila v Indijo za 84 milijonov funtov blaga, kar predstavlja nič manj kot osminko vsega angleškega izvoza. Indijski nacionalisti — zaključuje »Daily Mail«, pa se sedaj pripravljajo, da uničijo Anglijo najprej gospodarsko, potem pa seveda še politično.

Težave londonske konference

DELO GRE SILNO POČASI IZPOD ROK, KER SE POJAVLJAJO TEŽKOČE.

LONDON, 28. januarja. Ameriška delegacija je dobila iz Washingtona navodilo, da naj odkloni udeležbo Zedinjenih držav pri sredozemski pogodbi, ki jo je predlagala Francija.

LONDON, 28. januarja. Položaj na pomorski razorožitveni konferenci je slejkoprej neizpremenjen. Strokovnjaki se bodo sedaj nekaj časa bavili z velikim materijalom. Kako težavno se razvija razčiščenje posameznih važnih vprašanj in kako majhno je pravzaprav razpoloženje za razorožitev, je razvidno že iz tega, da tekom enega tedna ni bilo

mogoče sestaviti niti vrstnega reda programnih točk. Danes bodo imele delegacije posvetovanje, na katerem jim bo predložen francoski transakcijski predlog iz l. 1927, po katerem naj se izvrši gotovinski pridržki omejitev oboroževanja na morju po vsakokratni tonaži. To vprašanje je odločilnega pomena, ker Angleži še vedno vztrajajo na tem, da naj bodo za omejitev merodajne posamezne ladijske kategorije. Domneva pa se, da bodo Angleži vendarle sprejeli francoski predlog kot podlago za nadaljnja pogajanja.

Turčija in Rusija

ANGORA, 28. januarja. Turška zbornica je ratificirala prijateljsko in arbitražno pogodbo med Turčijo in sovjetsko Rusijo.

Drzen napad na banko

NEWYORK, 28. januarja. V Matavanu je bil izvršen drzen razbojniški napad na tamkajšnjo banko. Pet banditov je s samokresli v rokah vdrl v bančno poslopje, nakar so prisilili vse bančne uradnike, da so se morali vleči na tla, potem pa so blagajno oplenili in odnesli 20.000 dolarjev. Zunaj jih je čakal avtomobil, s katerim so

potem izginili brez sledu. Policija je aretirala dosedaj 30 oseb, ne da bi izsledila vsaj enega od banditov.

PREDPUSTNA ZABAVA

8. FEBR. 1930
KAZINSKA DVORANA
PETJE • GODBA • PLES
IN RAZNE ZABAVE
ZAČETEK 8. URI

P. D. GRAFIKA MARIBOR

za Jugoslavijo. Tudi ameriški poslanik v Parizu, g. Edge, se močno zanima za Jugoslavijo, zlasti za folkloro in narodno nošo. Zanimivo je, da je g. Prince sam skomponiral jugoslovensko koračnišče, ki je bila odsvirana pred njegovim odhodom v Ameriko pred kraljevskim dvorom.

Na prvi pogled se bodo vse te stvari zdele marsikomu morda malenkostne. Ako pa globlje prodremo v bistvo stvari, bomo prišli do prepričanja, da nam mora rastoči interes Amerike v našem gospodarskem in tudi v ostalem našem življenju biti samo koristen, ako bomo ga znali pravilno ocenjevati in ga pri-
lagoditi našim potrebam.

Interes za Jugoslavijo tudi v Ameriki

Te dni smo objavili razne glasove iz Anglije, Nemčije in Češkoslovaške, ki dokazujejo vedno večji interes ne le poslovnega in finančnega, ampak tudi ostalega sveta teh držav za naše prilike, zlasti za gospodarski položaj naše države, za neizčrpne in neizčrpne vire njenega naravnega bogastva, za njene luke, za njene železnice, telegrafске in telefonske zveze, za njeno žitno in rudniško produkcijo itd. Interes za nas pa se je začel širiti sedaj tudi v večji meri v Ameriki, v Zedinjenih državah, kjer nas do zadnje vojne sploh niso poznali. Šele med vojno so izvedeli tam za naša Srbe, dočim o naših krajih razen morda nekoliko oddaljenih geografskih znanstvenikov tam sploh niso imeli pojma, in so celo bili prepričani o tem, da je v naši državi napol divji narod, ki živi od lova in ropanja.

Tekom 11 let obstanka naše države se je položaj tudi v tem pogledu znatno spremenil. Tudi v Ameriki so pričeli proučevati naše prilike, prihajati so začeli k nam ameriški znanstveniki in finančniki. V naši državi akreditirani zastopniki Zedinjenih in drugih ameriških držav so pošiljali svojim vladam vedno nova poročila o naših prilikah. Odlični nastopi naših diplomatov na velikih svetovnih konferencah, katerih se je udeležila tudi Amerika, so dali povod, da so začeli tudi tam preko Oceana gledati na nas z drugimi očmi. Ameriški kapital se je tekom zadnjih let začel vedno bolj udeleževati tudi pri nas. Ford je bil med prvimi, ki so uvideli, da so pri nas ugodna tla za plasiranje ameriškega kapitala.

Poslanik Zedinjenih držav na našem dvoru, g. Prince, se je nedavno mudil dva meseca v domovini. Po svojem povratku je podal zanimive izjave. Ko je obiskal predsednika Hoovera v njegovem kabinetu, je bilo prvo Hooverovo vprašanje: »Kako Slovani?« Hoover se je interesiral zlasti za Jugoslavijo in njene odnose do sosedov. Želel je pojasniti o zadnjih dogodkih v južni in vzhodni Evropi, v katerih je Jugoslavija igrala tako važno vlogo. G. Prince mu je izjavil, da se razmere v Jugoslaviji zlasti po lanskem 6. januarju lepše razvijajo. G. Prince se je sestal tudi z mnogimi drugimi uglednimi osebami ameriškega javnega življenja in finančnega sveta in z njimi razgovarjal o Jugoslaviji. Sestal se je tudi z milijardarjem Pierpoutom Morganom, svojim stariim tovarišem z univerze. Vprašal ga je, zakaj se ne popelje s svojo jahto enkrat tudi v Jadransko morje. Zakaj, ga je vprašal Morgan. Da vidite veličastno Boko, starodavni Dubrovnik, romantični Šibenik. Stari finančnik Morgan je obljubil, da bo kmalu — morda še to leto — priplul v Jadransko morje. Tudi pri velikem številu drugih ljudi v Ameriki je našel g. Prince naraščajoči interes za Jugoslavijo v zadnjem času. Razgovarjal je med drugimi tudi z glavnim predsednikom ameriškega trasta za telegraf in telefon g. Bansom, ki se je zanimal

Političen umor v Tirani

BEOGRAD, 28. januarja. V Tirani je stotnik albanske armade, Buju Hodža, zavratno umoril majorja Rufsteina Barjama. Umor je političnega značaja, ker je bil imenovan major pristaša Fan Nollija.

Dva tedna zasuti v rudniku

PARIZ, 28. januarja. V nedeljo so v Charloisu rešili 3 rudarje, ki so bili zasuti od 15. januarja. Bili so še vsi trije zdravi, vendar vsled žeje in lakote popolnoma onemogli, ker so jim živila kmalu pošla. Množica, ki se je zbrala pred rudnikom, je priredila ponesrečencem, o katerih so že vsi mislili, da so mrtvi, viharne ovacije. Vsi trije so bili odpeljani v bolnico, kjer so si kmalu opomogli.

Ljudska univerza v Mariboru.

»Verdun«, največji francoski vojni film, prikazuje v 6 dejanjih odločilne in strašne boje za slavno francosko trdnjavo. Film ni izum kakega fantastičnega režiserja, temveč so sneli najpomembnejše scene pogumni operaterji na samem bojišču. Pred Verdunom bi morala pasti l. 1916 odločitev in Nemci so vrgli na to točko bojišča elito svoje vojske in združili najboljšo svojo artiljerijo. Začetkoma so bili njih uspehi veliki, ena trdnjava za drugo je padla. Toda Francozi so pripeljali v najkrajšem času s 4000 velikimi avtomobili polk za polkom in pričeli s protinapadi ter zmagali. Film služi miru in sporazumu med narodi. Bil je sestavljen od društva bivših bojevnikov francoskega in nemškega naroda, da vzbuja vest vseh narodov. Prva predstava bo predvidoma v petek ob 8. zvečer.

Novi ruski roman:

Zadnja leta so sicer stopili precej v ospredje nekateri poveljni nemški romani. Kljub temu pa še vedno dominira v leposlovju ruska umetnost. Nedavno je označil celo ljubljanski »Slovenec« rusko leposlovno produkcijo z priznanjem: »Treba je poudariti, da ustvarjajo celo oni ruski pisatelji, ki izpovedujejo boljševizem, lepa dela iz globine resničnega umetniškega gledanja; pozna se pač vpliv klasikov Gogolja, Dostojevskega, Tolstega.« Nato hvali najnovejša romana iz ruskega življenja: Tinjanov: »Kučelbecker« in Salomon Aš »Peterburg«. Tinjanov opisuje na podlagi vestno uporabljenih dokumentov decembrsko revolucijo, ki je bila sploh prva revolucija ruske inteligence. Pisatelj nas lika usodo nemškega zarotnika v sibirskem prognanstvu. Židovski pisatelj Salomon Aš pa je predstavil v romanu »Peterburg« dobo zadnjega ruskega carja, življenje aristokracije, gnilobo »Rasputinstva«, pokvarjenost caristične uprave in vrenje nižin, predhodnika najstrašnejše revolucije človeštva. Aš naslika zgodovinsko tragiko ruskega življa, rusko življenje pred veliko revolucijo. Ta dva ruska romana je poleg drugih podobnih prevodov ruskih romanov prejela ta teden tudi »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. Izobraženca, ki hoče duševno živeti, pa nima sam denarja za drage nove knjige, si toraj v Mariboru ne moremo več misliti brez članstva v »Ljudski knjižnici«. Vsakdo najde dovolj izbire, med dobrim najboljšim.

70 vagonov moke zgorelo je s parnim mlinom madžarske tvrdke Roth v Bodrogu na Slovaškem. Škoda je milijoni.

Reforma šolske vzgoje

TEORIJA IN PRAKSA REFORME OSNOVNE ŠOLE. — BODOČA VISOKA ŠOLA. — NUJNA POTREBA PO REFORMI SREDNJEGA ŠOLSTVA. — NEKAJ MISLI.

Doba po svetovni vojni, ki je s svojim naglim razvojem usodno posegla v vsa področja človeškega udejstvovanja, tudi šolski vzgoji prejšnjih metod ni mogla priznati. Moderna psihologija je pričela posvečati otroku in mladini sploh vse drugačno pažnjo, kakor jo je posvečala stara, ki je nedorastle istovelila z odraslimi; odkrila je, da je duševni svet otroka in mladostnika docela samosvoji in zahteva od odraslih, posebno še od vzgojiteljev, docela samosvojega postopanja. Teh izsledkov moderne psihologije se je naglo oklenila tudi novodobna pedagogika in v tem pravcu skušala spremeniti in ustrojiti metodiko. Sprva osamljena stremjenja poedincev so se pričela stapljati v pokrete, ki so kmalu zavzeli velik obseg, celotna stanovska, narodna in državna področja. In ni nezanimivo, da je srednja Evropa bila prva, ki je skušala od teorije preiti na prakso. Kaj so v tem oziru storili Nemci in Čehi, je dovolj znano. Saj so postali učitelji tudi našim slovenskim učiteljem, ki so istotako pokazali zelo veliko razumevanja in resne volje za reformo pouka in vzgoje osnovnošolske mladine. Prav taka stremjenja pa nahajamo tudi pri Dancih, Holandcih, Francozih, Švicarjih itd.

Skoraj istočasno s stremljenjem po reformi osnovnošolske vzgoje so se pa, posebno na zapadu, pojavili glasovi, ki odločno zahtevajo, da se reformira tudi visoko šolstvo. Slavní angleški dramatik in pisatelj Bernard Shaw je nedavno rekel, da Angleži sploh nimajo visokih šol, ampak samo zavode za mehanično ubijanje učenosti v mlade glave. Do podobnih izjav je pa prišlo tudi v Franciji in v Nemčiji. V pariškem časopisu smo v poslednjem času zasledili več razprav, ki se vse zavzemajo za reformo visokega šolstva, in sicer za ločitev stroge znanosti od praktičnih ved. Univerza bodi po teh predlogih vzgojiteljica praktikov, ki stopijo po končanem studiju v življenje kot specialisti: zdravniki, profesorji, sodniki, odvetniki, finančniki, upravni uradniki, ekonomski, stavbeniki, elektrotehniki, strojniki itd., proučevanje znanosti kot znanosti pa prevzemi akademija. Na ta način, trdijo reformatorji, se edino more preprečiti sedanje polovičarstvo vzgoje, ko absolvent univerze ni niti praktik niti znanstvenik, ampak vsakega po nekaj, a vsakega premalo za zgolj strokovno ali zgolj znanstveno udejstvovanje.

Tako vidimo, da se pričena reforma šolske vzgoje, ki postaja eno izmed najnujnejših vprašanj sodobnega človeštva, od spodaj in od zgoraj, samo sredina je ostala slej ko prej negibna, konservativna in nesodobna. Ta sredina pa je srednje šolstvo! Če pomislimo, da je reforma osnovne šole prešla že v stadij prak-

tičnega izvajanja, da moderno osnovno šolo takorekoč že imamo, čeprav še ni vse tako, kakor bi moralo biti in zasledujemo tudi stremjenja po reformi visokega šolstva, potem vidimo, da se je za reformo srednjega šolstva doslej vse premalo ali skoraj nič. Edina pridobitev pri sedanjem šolstvu je še ustanovitev novega tipa realne gimnazije, ki vsaj malo bolj pravično odpira dijaku pot v bodočnost po individualni sposobnosti. Ta reforma pa je pravzaprav le tehnična ne pa vzgojno-metodičnega značaja. Ako pa hočemo, da bo reforma osnovnošolskega pouka imela praktične posledice in ako si prizadevamo, da bi se preosnovala univerza, je nujno in neobhodno potrebno, da se tudi vzgoja na gimnaziji, realni in realni gimnaziji prilagodi novim izsledkom mladinske psihologije. To pa bo mogoče samo tedaj, ako se sedanjim profesorjem predavateljem spremeni vzgojiteljska, pedagoga in psihologa, ki bo posameznega učenca presojal po njegovi individualni psihološki strukturi in ne le po paragrafičnih predpisih za vtepanje učenosti v mlade glave. Skratka: profesor srednje šole mora postati dijaku prijatelj, voditelj in svetovalec, ne pa samo brezdušni ocenjevalec golega znanja.

Prav tako kakor je potreben reforme odnos profesorja do dijakov, je pa potreben temeljite reforme tudi učna snov. Ne potrební balast, ki človeku v poznejšem življenju ne nudi prav nikakršnega harka in navadno po končani maturi tudi sam odpade; kakor prah z nog, naj se zavzame, namesto njega pa naj se uvrsti v učni predpis pouk realij, ki bodo človeku pozneje v prid. Pri nas Slovencih bi se pa morala prav posebna pažnja posvetiti tudi reformi jezikovnega pouka. Nikjer na svetu se v srednjih šolah ne poučuje toliko mrtvih in živih jezikov kakor po slovenskih srednjih šolah. Ta obilica pa ima navadno samo to posledico, da absolvent srednje šole ne obvlada prav nobenega jezika perfektno, niti svojega maternege. Za nas bi prav gotovo zadostoval poleg maternege jezika še en svetovni jezik, toda poučevati bi se moral zares izdatno in temeljito. Čas, ki se sedaj potratí za učenje prevelikega števila jezikov, naj bi se pa porabil za druge, praktične predmete, kakor so n. pr. stenografija, stropisje itd. Če imamo pa že različne tipe srednjih šol, potem bi jih bilo treba tudi dovolj diferencirati: znanstveni srednješolski zavod naj bi ostala samo humanistična gimnazija, realna in realna gimnazija naj bi se pa preuredili v zavod za praktično vzgojo. To je le par bežnih misli o reformi šolstva, a potrebno jih je bilo spregovoriti, da se tudi pri nas stori tozadevna debata.

Mariborski in dnevni drobiž

Naročnike II. okraja

prosimo nekoliko potrpljenja, dokler se ne uvede novi raznašalec. Opozarjamo obenem, da prejšnji raznašalec ni upravičen sprejemati oziroma pobirati naročnino.

Uprava »Večernika«.

Zadnja pot mlade zdravnice dr. Gabrijele Železnikove.

Včeraj popoldne so položili k zadnjemu počitku komaj 32letno zdravnico asistentko dr. Gabrijele Železnikovo, ljubljeno bolnikov okulističnega oddelka in spoštovano tovarišico zdravniškega zbora splošne bolnice v Mariboru. Žalni sprevod se je pomikal iz mrtvašnice bolnice, kjer je pokojnica ležala na mrtvaškem odru liki izklesan kip med svežimi cveticami in vencí svojih najdražjih. Ob odprtem grobu sta govorila primarij dr. Benčan v imenu bolnice in zdravniških kolegov, zdravnik-asistent dr. Vrbanjak pa je v kratkih trpko-jednatih besedah povedal tovarišici Elčki tako ginljivo slovo, da ni ostalo nobeno oko suho. Črna zemlja je zagrnila s cvetjem obsuto krsto mlade zdravnice. Brez petja, kakor je bilo njeno življenje, polno skrbi in ljubezni, jo je zagrnila zemljica slovenska, katero je tako iskreno ljubila. Pokojnici ohranimo časten spomin. Večnaja ji pamjat!

Ne smemo prezreti!

V 12. številki lanskega letnika je revija za kletarsko tehniko in vinogradništvo »Das Weinland«, ki izhaja na Dunaju, objavila na straneh 455—457 poleg slike življenjepisa in opis vrlo zaslužnega oziroma odličnega strokovnega delovanja našega priljubljenega, tačas upokojenega ravnatelja tukajšnje vinarske in sadjarske šole, gda Andreja Žmavca. Spis je sestavil glavni urednik omenjene revije dr. Fritz Zweigelt z veliko simpatijo ter nam prikazal našega čislanege rojaka, ki je bil prvotno učitelj, a se je gnan od notranje sile posvetil z vso vne-mo potem enološki stroki, kot moža, ki mu pritiče glede strokovnega znanja in njegove mnogostranske pisateljske delavnosti danes takorekoč svetovni sloves. Zgodilo se je zopet nekaj, kar sicer ni nič novega pri nas: inozemec nas je moral opozoriti na vrline moža, ki jih v celoti nismo poznali, dasi je g. Žmavec naš ljubi rojak iz Kapel pri Brežicah, kjer je zagledal luč sveta 29. nov. 1874. Danes je še hvala Bogu krepak na duhu in telesu, posveča svoje obširno in temeljito znanje »Vinarskemu društvu« ter izbornu urejuje mesečnik »Naše gorice«. Nedvomno bo še tudi pri tem podjetju doživel krasnih uspehov, kar mu želimo vsi prijatelji vinogradništva in dobre »žlahne kapljice«. K zasluženemu priznanju v reviji »Das Weinland« mu iz srca čestitamo. — Ker mu je glavni urednik dr. Zweigelt dal na razpolago večje število ponatisa omenjenega življenjepisa s sliko, naj se zainteresirane stvari izvolijo obrniti do gda urednika »Naših gorice« v Mariboru, Gosposka ulica 50.

Prvi pičli.

Včeraj so se na sokolskem telovadišču pojavili prvi sokoliči. Toplo soluce jih je izvabilo iz skritih gnezd, prileteli so kakor zaklete kraljčine, slekli zim-ske obleke in se kopali v zimskih sol-nčnih žarkih. Človek je ponosen na tako mladino, da bi je le bilo mnogo in vedno več.

Zakon o zaščiti avtorske pravice objavljia Uradni list banske uprave dr-ivske banovine v št. 24 z dne 25. januarja.

Smrtna kosa.

V splošni bolnici sta umrla: v nedeljo 26. tm. 53letna vdova po čevljarju Jo-žefa Stanec, danes zjutraj pa 58letni krojaški pomočnik Martin Čerič.

Samo dve aretaciji

je izvršila včeraj policija, eno radi pi-janstva, drugo radi prepovedanega po-vratka in beračenja.

Med vožnjo v bolnico umrla.

40letna Ana Travner v Pokošah pri Slov. Bistrici je 9. tm. porodila otroka. Ker se je njeno zdravstveno stanje zad-nje dni preokrenilo na slabše, jo je mož-danes zjutraj naložil na avto, da jo za-pelje v mariborsko bolnico. A že med potjo v Maribor je reva umrla.

Godbeno društvo »Lira« v Krčevini-Lajtersperku

je imelo v nedeljo 26. tm. v krčevinski šoli svoj prvi redni občni zbor, ki je bil prav povoljno obiskan. Razven članov je posetilo zbor večje število oseb moškega in deloma ženskega spola iz radovednosti, da bi slišale, kako se dne 24. nov. lanskega leta ustanovljeno društvo raz-vija. Predsednik g. Franjo Geč je podal izčrpano poročilo, iz katerega smo po-sneli, da se je moralo društvo do sedaj boriti z velikimi organizacijskimi in gnotnimi težkočami. Vendar je upravičena nada, da bo ob pristopu večjega števila članov, ureditvi pobiranja čla-narine (3 Din mesečno), pomoči even-tualnih mecenov, posebno pa ob vnemi in dobri disciplini odbora in godbenikov v bodoče moglo prospevati. Stari god-beniki se morajo zlasti čimprej in popol-noma izmotati iz v prejšnjih dobah pri-vzgojene mentalitete ter zainteresirati za dandanes moderno in narodno godbo; z vsem, kar je zastarelo, pa enkrat za vselej pomesti. Lepo priznanje je g. predsednik izrekel kapelniku, g. Poliču, ki že več mesecev vežba godbenike, zadnji čas pa uvaja v muzikalno znanost tudi kakih 20 fantov-naraščajnikov, za svoj trud pa še dosihdob ni prejel niti pare nagrade, ker je društvu manjkalo za to potrebnih sredstev. Toda ne sa-mo zanj, ampak tudi za nabavo inštru-mentov naraščajnikom, za muzikalije in učni lokal bo treba denarja in zopet de-narja. Odbor prosi zato vse prijatelje godbe, naj po svojih močeh in dobri vo-lji podpirajo društvo. Delegat iz odbora »Pogrebnege društva v Krčevini« — g. Fras — je podal izjavo, da to društvo ne more pristopiti kot korporacija, pač pa priporoča svojim članom, naj pristo-pijo h godbenemu društvu v Lajtersper-ku-Krčevini. — Namen društva je poleg drugega tudi ta, da oskrbuje pri pogre-bu članov brezplačno žalno godbo. — V novi odbor so bili po vzkliku izvoljeni: predsednikom g. Geč Franjo, podpred-sednikom Zelzer Rudolf, tajnikom učitelj Bratoš, blagajnikom krojaški mojster Lorber, za odbornike pa: Felzer Ivan, Rumpf Anton in ga Zagažen Pavla. Pre-glednika računov sta: gg. Žmavec Andrej in Klemenčič Ivan. — Novoizvoljenemu odboru, ki obeta smotreno delovanje, želimo mnogo uspeha!

Svinjski selem v Mariboru.

Na svinjski sejem, ki se je vršil dne 24. tm., je bilo pripeljanih 85, prodanih pa 64 svinj. Cene so bile sledeče: 7—9 tednov stari prašiči 280—300, 3—4 me-sece 350—450, 5—7 mesecev 480—550, 8—10 mesecev 600—850, 1 leto stari 1000—1200, 1 kg žive teže 10—12,50, 1 kg mrtve teže 17—18 Din.

Finančna kontrola v Mariboru

priredi na Svečnico, 2. februarja, ob 20. uri veliko plesno veselico v Gambri-no-vi dvorani. Dostojne maske dobrodošle. Sodeluje godba Dolinšek. Vstopnina 10 Din. Čisti dobiček je namenjen v dob-ro-delne svrhe.

1. februarja 1930

PLANINSKI PLES

Dvorana UNION

Specialist za ženske bolezni in porod-ništvo

dr. Ipavc Benjamin v Mariboru se je preselil v svoj sanatorij ob Tomšičevem (prej Kokoschinegg-ovem) drevoredu pod gričkom »Piramide« na koncu Prešerno-ve ulice, ki se pričena pri veletrgovini »Turad« in ordinira v pritličju sanatori-ja od 9.—11. in 3.—4.

Vložitev prijav za pridobitno.

Opozarjamo članstvo, da je čas za predložitev davčne prijave do 5. febru-aria. Priloge in pojasnila o sestavi pri-jave dobijo člani pri Gostilničarski za-drugi za mariborsko okolico v Pobrežju.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 28. januarja ob 20. uri »Radikalna kura« ab. A. Kuponi. Znižane cene. Sreda, 29. januarja. Zaprto. Četrtek, 30. januarja. Zaprto. Petek, 31. januarja. Zaprto. Sobota, 1. februarja ob 20. uri »Netopir«. Premijera. Ab. B. Nedelja, 2. februarja ob 15. uri »Grudi-ca«. Kuponi. — Ob 20. uri »Netopir«.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 3. februarja ob 20. uri »Ra-dikalna kura«. Gostovanje Mariborčanov.

Celjsko gledališče.

Sreda, 5. februarja ob 20. uri »Lepa pu-stolovščina«. Gostovanje Mariborčanov.

Strausov »Netopir« v gledališču. V so-boto, 1. februarja, bo premijera Strau-sove klasične operete »Netopir«, ki jo zaradi svoje povsem operne muzike na-zivajo tudi komično opero. Vsebina je izredno zabavna, tako, da bo vsak po-getnik predstave prišel na svoj račun. Režira g. Skrbinšek, dirigira g. Herzog.

Koncert Glasbene Matice v Mariboru.

Dne 3. februarja priredi mariborska Glasbena Matica svoj prvi koncert pod vodstvom prof. Mirka. Tokrat bo Matica proizvajala izključno slovenske sklad-be, tako, da bo to njen prvi čisto slo-venski koncert. Prvi del programa vse-buje 5 dr. B. Ipavčevih skladb, drugi starejše in najnovejše skladbe naših naj-boljših skladateljev, tretji pa bo nudi publiku, kar želi slišati pri vsakem kon-certu, krasno harmonizirane narodne pesmi, ki jih še nihče ni pel v Mariboru.

Svetosavski koncert

sinoci v kazinski dvorani se je razvil v lepo družabno prireditve ob veliki ude-ležbi občinstva in zastopnikov vojaških in civilnih oblasti. Navzoči so bili tudi gg. general Stanislavljčič, okrožni in-spektor dr. Schaubach, oba srezka na-čelnika, mestni župan dr. Juvan in pod-župan dr. Lipold itd. Pevski zbor »Dra-ve« je poleg svetosavske himne zapel tudi več lepih slovenskih pesni, orke-ster »Drave« pa je nudił z več točkami istotako lep umetniški užitek. Po kon-certu se je razvila pristrčna zabava s ple-som in ob raznih šotorih je bilo živo ino vrvenje.

Most čez Atlantik — utopija

INŽ. ARMSTRONG O PROBLEMU V »NEUE ZÜRCHER ZEITUNG«. — UMETNI OTOKI — NOVA OTOČNA DRŽAVA. — V ENEM DNEVU IZ PARIZA V NEW-YORK.

Ameriški inženir Armstrong je prišel na idejo »plavajočih otokov« na Atlantiku, ki bi premostili Ocean in ustvarili stalno zračno zvezo med Evropo in Ameriko. V »Neue Zürcher Zeitung« je o problemu napisal zanimiv članek, v katerem pravi med drugim:

Tajnik trgovskega ministrstva Zedinjenih držav, Lamont, je izračunal, da je tekom zadnjih 18 mesecev za avijatično bilo potrošenih krog 500 milijonov dolarjev. Ta ogromna svota prča, da ameriški finančni svet ne skopari pri izdatkih za razvoj aviacije. To je razumljivo. Vsak poslovni človek v Ameriki je prepričan, da se bodo v kratkem času potniki vseh delov sveta v veliki meri posluževali zračnih poti in da se bo tudi vsa nujejša pošta odpremala zračnim putem.

Že danes meri mreža zračnih črt krog 100.000 milj v Evropi, Aziji, Afriki, Avstraliji, severni in južni Ameriki, tako, da je mogoče posamezne kontinente prepotovati v nekoliko urah, za kar je poprej trebalo nekaj dni ali celo več tednov. Najvažnejše pa je, da se na pravi stalna zračna črta preko Oceana. Tako bi se iz temelja spremenili mednarodni trgovinski odnosi. Najvažnejša je linija čez Atlantik kot zveza Evrope z Ameriko. Dozdajni prekoceanski poleti niso bili rentabilni, še manj pa sigurni. Mnogi so že za glavo plačali poskus, preleteti Atlantik. Polet nad Oceanom sam na sebi ni nevaren. Nevarne so velike razdalje, pri katerih je nemogoča obnova zaloge bencina, revidiranje motorjev in izkoriščanje meteoroloških poročil, v kolikor jih avijatik sploh more dobiti. Najboljši dozdajni tip za polete preko Oceana dosežejo maksimalno brzino 500 milj na uro. Ako se ne posreči, zgraditi avijon z dvojno brzino, se treba odreči poskusom, ali pa — iskati nove metode.

Problem prekoceanskih poletov bo rešen, čim bo uspelo, zmanjšati razdalje odnosno jih razdeliti na manjše di-

stance, tako, da bi se vršili poleti po etapah. Kako bo to mogoče? Potom plavajočih aerodromov, ki bi se razvrstili po Oceanu in ki bi se jih usidralo trdno na morsko dno. Zamišljamo si 8 takšnih »otokov« v razdaljah po 375 milj, tako, da bi postala prekoceanska zračna linija najsigurnejša zračna pot. Načrt se zdi na prvi pogled tehnično neizvedljiv, vendar niso težkoče nepremagljive. Težko bi bilo najti tip ladje, ki bi ga bilo mogoče usidrati kje v severnem Atlantiku, tako, da bi mogel stalno odolevati vsem vremenskim neprilikam. Plavajoči aerodrom pa ne bo nikakšna ladja, ampak specialna zgradba, konstruirana tako, da bi ji veter in valovi ne mogli škodovati. Zato mora tak otok biti čim globlje vsidran v morje, površina pa mora biti takšna, da je potreben čim manjši odpor proti vetru. Armstrong je prepričan, da njegov model odgovarja v tem pogledu vsem zahtevam. Površina, na koji bi bil urejen aerodrom, je visoka 24 m nad gladino morja; srednji del je dolg 330 m, širok pa 102 m. Pobočno so nameščeni na obeh straneh hangarji, hoteli električna centrala, trgovine itd., spodaj pa skladišča s kompletno opremo, z reševalnimi čolni in čolni za patrolno službo. Predvideni so pa tudi hidroglicerji, za slučaj, da bi z ozirom na nepovoljne meteorološke prilike avijoni ne mogli vzdrževati zvez med posameznimi postajami. Tako bo vsak plavajoči otok skladna celota, kjer bi vračunši stalno osobe in potnike stalo 1660 ljudi. Vsak aerodrom bi bil obenem meteorološka postaja, ki bi brezžičnim putem neprestano obveščala avijone, kateri lete preko Oceana.

V Ameriki resno računajo z Armstrongovim načrtom, ki ima v gotovi obliki že tudi službeno sankcijo. Z njim sodelujejo odlični pomorski strokovnjaki, inženirji, tehniki in finančniki. Tudi najtežje vprašanje — trdno in trajno vsidranje — je v glavnem že rešeno.

Boj za zrak

Med ameriški, angleškimi in nemškimi družbami se bje v zadnjem času huda borba za zračni promet v Aziji. Sedaj je pa »Kitajska zrakoplovna družba« sklenila z nemško »Lufthansa« večletno pogodbo za vpostavljenje kitajsko-evropske zrakoplovne črte Šangaj - Nanking - Moskva - Berlin. Za to razdaljo je bilo prej treba 3 tedne, sedaj pa se bo lahko prepotovalo v 4-5 dneh. Prevajala se bo pošta in blago in vršil se bo reden potniški promet.

Proti podpisu pogodbe z Nemčijo so na Kitajskem vodile ostro borbo ameriške družbe, ki so doslej imele takorekoč monopol na kitajski zrakoplovni promet. Toda na Kitajskem je nastala energična agitacija proti Amerikancem, ki se jih je obdolževalo, da so nepošteni in da izkoriščajo kitajske »nameščence«, zlasti pa, da vkljub obvezi niso jemali v službo zadostnega števila Kitajcev in da so one, ki so jih sprejeli, veliko slabše plačevali nego svoje ljudi.

Nemško-kitajska pogodba pa je izzvala veliko ogorčenje tudi v Angliji, ki so hoteli skleniti s Kitajci pogodbo za vpostavljen britanske zrakoplovne proge med Londonom in Kitajsko. Pogajanja pa so ostala brez uspeha, ker je angleška proga za sedaj v prometu samo do Singapora. Ker pa grade Angleži velik aerodrom in hangarje v Hongkongu, računajo gotovo s tem, da bodo v kratkem podaljšali progo do tja.

Angleški roman o sarajevskem atentatu

Angleški pisatelj Mr. Stephen Graham, ki je spisal že več romanov iz ruskega miljeja, je prišel nedavno v Sarajevo da si ogleda kraj sarajevskega atentata. Mr. Graham piše roman o revolucionarnem gibanju Mlade Bosne. Glavni junak romana bo Gavrilo Princip, kojega značaj in pomen atentata bo pisatelj o-

svetlil z vseh strani. Pisatelj upa, da bo s tem romanom podprl jugoslovensko stvar v Vel. Britaniji. Le Nemci na vse načine še vedno poskušajo zvaliti vojno krivdo na Jugoslavijo. V Vel. Britaniji pa je malo knjig, ki bi se bavile s tem vprašanjem, kar jih pa je, imajo večinoma samo službene podatke, ne računajo pa s sociološko in ideološko stranjo cellega gibanja mlade revolucionarne Bosne. Mr. Graham je obiskal vse še živeče direktne in indirektno sodelujočence atentata, in tudi vse kraje, kjer se je sestajala predvojna revolucionarna omladina, kjer so se vodile razprave o svobodi, kovali načrti za razbitje Avstrije in kjer je končno na predvečer atentata Danilo Ilić razdelil zarotnikom bombe. V sarajevski gimnaziji se je Mr. Graham vsedel v klop Principovo, poljubil roko stari materi ustreljenega Danila Ilića in obiskal skupni grob atentatorjev na sarajevskem pokopališču.

Kakšne plače imajo nemški novinarji?

Nedavno je bila izvedena v Nemčiji anketa, ki je iznesla zanimive podatke. Glavni uredniki velikih dnevnikov imajo po 36 do 40.000 Din, uredniki od 9 do 25 tisoč Din, reporterji začetniki po 5000 Din, kvalificirani reporterji po 9000 Din mesečne plače. Znani dramski kritiki dobivajo po 20.000 Din, mlajši po 10 do 12 tisoč Din mesečno. Kaki reveži so v primeri s tem slovenski novinarji, o tem ni treba govoriti.

Pred gospodarskimi konferencami z Avstrijo.

Z ozirom na obvestilo avstrijske vlade, da namerava zvišati uvozne carine za žito in moko, se je vršila 2. tm. v Beogradu medministrska konferenca pod predsedstvom trgovskega ministra Demetrovića. Sklenjeno je bilo, da se odpošlje na Dunaj posebna delegacija, ki bo z avstrijsko vlado razpravljala o kompenzacijah, katere bi Avstrija dala Jugoslaviji.

Anekdote o Napoleonu

Ko je general Murat vkorakal v Madrid, je poslal svojemu svaku Napoleonu meč, ki ga je francoski kralj Franc I. o priliki svojega zajetja po bitki pri Pavii izročil vojskovodji Karla V. Napoleon je sprejel trofejo z besedami: »Veseli me, da morem to orožje zopet vrniti Franciji. Je to meč hrabrega vojaka — a slabega vojskovodje.«

Med obleganjem Seville je prišel guverner mesta k Napoleonu, da se pogaja z njim. »Ako se trdnjava ne uda tekom 3 dni, jo izravnam z zemljo!«

»To pa boste gotovo opustili, Veličanstvo. Kajti svojim dosedanjim naslovom: Cesar Francozov, kralj Italije, protektor Renske zveze gotovo ne boste hoteli pridjati tudi še naslov »Seviljskega brivca.«

Ko je hrabri general Marbot po težkih ranah, ki jih je dobil na Španskem, zopet okrevljal in čakal na sprejem pri Napoleonu, ga je vprašal cesar, kolikokrat je bil že ranjen.

»Dosedaj osemkrat,« je odvrnil general.

»To se pravi, da imate torej 8 krvnih prednikov!«

Na plesu pri kraljici Karolini Napoljski je neka dama pripovedovala generalu Curialu, ki je bil silno ljubosumen na svojo mlado in lepo ženo, da je ona silno dvorila kralju Muratu. Silno razjarjen je prosil general Curial Napoleona, naj ga ščiti v njegovi časti.

»Moj dragi,« je odvrnil Napoleon, »kako pa naj se bavim z zadevami Evrope, ako bom moral nastopati še za vse golufane zakonce Francije!«

Ko se je Napoleonu rodil sin, se je neka vojna vdova obrnila direktno na novorojenčka s prošnjo, naj izposluje njej in njenim pet otrokom višjo pokojnino. Napoleonu je ta domislica vojne vdove silno ugajala. Vzel je pismo, odšel s svojim spremstvom k novorojenčku, ki je ležal v zibelki in mu prečital prošnjo vojne vdove. Nato je nekaj časa molčal, poljubil spečega otroka na čelo in rekel: »Kdor molči, pritrjuje!« In vojni vdovi je bila prošnja uslišana.

Na otoku Sv. Helene, kjer je živel v prognanstvu, so se nekoč pogovarjali o diplomatični spretnosti Napoleonove sestre, kneginje Pavline Borghese, kateri se je na otoku Elbi posrečilo, da je od najzvestejšega Napoleonovega prijatelja, generala Drouota zvedela, da se namera v Napoleonu vrniti v Francijo.

»To je nevarna moč žensk,« je pripomnil cesar.

Soproga generala Bertranda je odvrnila, da ji njen soprog gotovo ne bi izdal načrte.

»Gospa,« se je posmehal Napoleon, »za Vašega moža se Pavlina tudi ni potegovala.«

Moža ustrelila v sodni dvorani

Pred sodnijo v Čačku se je 23. tm. vršila razprava radi ločitve zakona med stavbenikom Radojevičem in njegovo ženo Darinko. Tekom razprave se je žena tako razburila, da je potegnila nadomoma iz ročne torbice revolver in moža ustrelila. Nastala je panika. Sodniki in poslušalci so zbežali. Napadalka se je dala mirno aretirati in je izjavila, da jo je lažnivo pričevanje priče Živkovića, katero je očividno naročil njen mož, strašno razburilo.

3000 žrtev škrlatice v 14 dneh.

Strašna epidemija škrlatice je v Tebrisu v Perziji glasom poročil ameriških zdravnikov tekom 14 dni pobrala 3000 ljudi. Ves promet počiva. Bolnih je 30.000 ljudi.

V Rusiji ne bo več privatnih zdravnikov.

Ljudski komisar za zdravstvo je predložil predsedstvu centralnega izvršilnega odbora v podpis dekret, s katerim se zdravnikom prepoveduje izvrševanje privatne prakse. Vsi zdravniki bodo v bodoče prisiljeni, delati izključno za državo po gotovih predpisih.

Sokolstvo

Starešinstvo mariborske župe Sokola kraljevine Jugoslavije

Na nedeljski seji starešinstva Sokola kraljevine Jugoslavije je bila imenovana sledeča uprava mariborske župe SKJ.

Starešina: dr. Maks Kovačič, profesor;

podstarešina: dr. Milan Gorišek, odvetnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah;

načelnik: Fran Mačus, uradnik Mestne hranilnice;

načelnica: Nada Žiharjeva, učiteljica;

prosvetar: Rupert Lintner, železniški uradnik v Studencih;

tajnik: Mihael Dojčinović, učitelj;

blagajnik: Janko Zorko, uradnik Mestne hranilnice;

člani uprave: Adolf Šaup, profesor; Fran Toplak, zdravnik; Vladimir Venu-ti, banč. uradnik; Ferdo Dobrajc, finančni uradnik; Angela Šentjurčeva, sodna uradnica; dr. Ljudevit Pivko, profesor; Božidar Putniković, polkovnik; Stjepan Šram, učitelj v Varaždinu; dr. Vinko Železnikar, primarij bolnice v Slovenjgradcu; dr. Franc Šalamun, odvetnik v Ptuj;

namestniki: Mirko Sevnik, profesor; dr. Branko Svoboda, Varaždin; dr. Josip Pučnik, odvetnik v Slovenski Bistrici; Avgust Lukačič, postajenačelnik v Ljutomeru, in inž. Gustav Gogala v Mežici;

nadzorni odbor: Julče Novak, bančni ravnatelj; Drago Kocmut, direktor; Anton Hren, šolski upravitelj v Studencih; Mirko Gorišek, tovarniški ravnatelj v Rušah; Janko Grivec, ravnatelj hranilnice v Ormožu; **namestniki:** Ivan Novak, notar v Čakovcu; dr. Marko Stanjko, odvetnik v Ljutomeru, in Anton Koder, notar v Murski Soboti.

Sport

Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju.

Na Dunaju se je vršilo v nedeljo tekmovalje za evropsko drsalno prvenstvo dam in parov. V prisotnosti predsednika avstrijske republike Miklasa in dunajskega župana Seitza ter vseh diplomatskih zastopnikov je jurya, ki je bila sestavljena iz umetnikov, soglasno prisodila 1. nagrado Belgijčanki de Ligne Geurts, 2. nagrado Norvežanki Edel Raudan. Evropsko prvenstvo dam si je priborila Dunajčanka Fritzl Burger (345,91 točk) pre Ilso Horning 326,05 točk. Evropsko prvenstvo dvojic si je priboril madžarski par Organista-Szalay, 10,34 točk. V mednarodnem drsanju seniorjev je zmagal Dunajčan dr. Distler, 236,28 točk.

Evropsko prvenstvo v hitrem drsanju.

V Trondjem na Švedskem so se vršile tekme v hitrostnem drsanju za prvenstvo Evrope. Rezultati so bili naslednji: 500 m: 1. Balangrund 44,9, 2. Pedersen 53,4, 5000 m: 1. Balangrund 8:31,1, 2. Stenbach 8:38,1, 1500 m: 1. Balangrund 2:20,9, 10.000 m: 1. Balangrund 17:47. Evropski prvak v hitrem drsanju je torej postal Norvežan Balangrund.

Concordia v Beogradu.

Zagrebska Concordia, ki je v nedeljo v Beogradu zmagala proti Jugoslaviji, je včeraj imela za nasprotnika Sokola in je tekma končala neodločno 1:1 (1:0). Concordia ni predvedla ono igro, kakor v nedeljo. Tekmi je prisostvovalo okoli 3000 gledalcev.

Stanje tekmovanja za balkanski cup.

1. Grška 2, 2. Rumunska 2, 3. Jugoslavija 0, 4. Bolgarska 0. Rumuni in Grki so dobili vsako igro proti Jugoslaviji. Torej je zaenkrat balkanski cup za nas izgubljen.

Adam in Eva na dijaškem plesu.

Na dijaški ples v Nancyju sta prišla dva udeleženca — gospod in gospodična — v pravcatih kostumih Adama in Eve, popolnoma gola. Prišla sta pred sodišče, ki je obsodilo Adama na 100, Evo pa na 50 frankov globe. Očividno so tudi sodniki stali pod utisom, da bo z ozirom na današnjo modo ta kostum kmalu postal — moda.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

11

»Le slučajno sem zvedel skrivnost... a priznati moram, slučaj je bil dokaj strašen...«

»Kaj hočete reči?«

Ragastens je podrobno opisal grozni prizor ter doslovno ponovil žalostne besede ranjenca v Tiberi.

Čim delj je govoril, tem bolj je pokrivala Primavera lice mrtvaška bledost. Oči so se ji zameglile, in celo nekaj solz, ki jih je zaman izkušala utajiti, ji je spolzelo izpod trepalnic.

»Izgubljena sem!...« je zamrmrala naposled.

»Na solnce, ki nama sveti,« je vzkliknil Ragastens, »vam prisežem, da so dnevi podleži, ki je kriv vašega plakanja, šteti, če mi le hočete razodeti njegovo ime...«

Primavera je zmajala z glavo in trepet je izpreletel njene ude.

»Bodisi!« je rekla nato. »Vse vam povem!... A ne danes... ne tu!... Danes je pondeljek... V petek ob eni popoldni, je sestanek na Appijski cesti... Stejte po levi dvaindvajset grobov... pri triindvajsetem pa se ustavite, stopite k človeku, ki vam poreče: »Roma!« in mu odgovorite: »Amor!«... In nato, gospod vitez, zveste, kako strašni so moji sovražniki, kako strašno je moje delo in kakšnim nevarnostim se izpostavljam jaz in vsi tisti, ki se mi približajo!... Toda odslej, moj vitez — niti koraka več po tej Florentinski cesti! Pozabite ta oljkov gaj... Nobene kretnje, nobene besede, ki bi mogla izdati komurkoli, da me poznate... Za Boga vas prosim, ubogajte me, ako ste mož, ki mislim, da ste... in ako čutite zame... res nekoliko prijateljstva, ki se mi zdi, da ga čitam v vaših očeh...«

Vitez je položil roko na srce; utripalo mu je, kakor da zdajdaj počti. Hotel je odgovoriti. A Primavera se je ljubko in lehkotno kakor srna skrila v gostem zelenju...

Še preden je Ragastens minila zmedenost, s katero so ga navdale dekličine besede, je začul petdeset korakov od sebe konjski peket, ki se je naglo oddaljeval.

Z glavo polno misli in ugibanj je vitez obrzdal Kapitana, ostavil gozd in se zavihtil na sedlo. Nato je krenil po Rimski cesti. Toda posvarjen po malenkostih, ki so mu bile znane, še bolj pa po vsem, kar je ugibal natihem, je napravil velik ovinek ter se proti večeru vrnil v mesto skozi druga vrata, ne tam, kjer je zjutraj odjezdil.

VII.

Aleksander Borgia.

Drugi dan se je Ragastens zgodaj napravil ter krenil proti Svetoangelskemu gradu, ves bleščeč se v svoji novi obleki.

Ko je odhajal z doma, je videl trumo ljudi iz prostega naroda, ki so se pomikali s smehom in razgovori vsi v isto stran.

»Kam gredo vsi ti ljudje?« je vprašal vitez svojega krčmarja, ki mu je spoštljivo držal stremena.

»K Svetemu Petru, gospod.«

»K Svetemu Petru! Ali je tam kak verski praznik?«

»Saj niso niti Binkošti, niti Velika noč...«

»Da, toda slovesen obred bo vendarle! In lep obred! Pravijo, da bo veličastno. Da vam povem z eno besedo: zadušnica bo za pokojnim Svetlostjo Francescom Borgia, vojvodo Gandijskim, ki je umrl od roke zavrtnega morilca...«

»Morilca?«

»Na žalost! Našli so njegovo truplo, upravo mojsirsko predrtó z bodalom!«

»In kje so ga našli?« je vprašal Ragastens z željno radovednostjo.

»V Tiberi!... Jedva tristo korakov od moje gostilne!...«

»V Tiberi!...«

»Ne le da so umorili ubogega, dragega gospoda — še — vodo so vrgli njegovo truplo; morda so se nadejali, da ga odnese v morje... Toda še je Previdnost v nebesih: truplo je obtičalo v mreži, ki so jo ribiči nastavili. Saj veste, da prihajajo morene včasit do semkaj... in veste, takšen košček je slaščica zanje...«

»Tak v Tiberi so ga našli!« ga je prekinil Ragastens. Mraz ga je izpreletel, ko se je spomnil ranjenca, ki ga je videl v Tiberi, zlasti ob misli na krvavo progo, ki jo je zasledoval po bogatih sobanah Palače Smeha.

»Kakor sem vam imel čast povedati, tristo korakov odtod!... Našli so ga včeraj zjutraj, jedva uro potem, ko ste vi odšli iz gostilne...«

In nč ne sumijo, kdo bi bil morilec?«

»Zaprli so tucat zloglasnih ljudi... Da najdejo zločinca, ni dvoma, kajti zasledovanja vodi njegova Svetlost Cezar sam...«

»Hvala za vaše novice, dragi gospod Bartholomeo.«

Krčmarju pri »Lepem Janu« je bilo ime Bartholomeo. Ves srečen od pozornosti, ki jo je vitez posvetil njegovemu kramljanju, je častitljivi krčmar nadomada dodal s skrivnostnim glasom:

»Ali veste, gospod vitez, kaj govore nekateri tiho, čisto tiho.«

»Kaj govore?« je dejal Ragastens in se sklonil s sedla, ker je že sedel na konju.

»Nu, pravijo pač, da...«

Bartholomeo je mahoma umolknil. Spomnil se je, da je prejšnji večer posetil viteza Giacomo, intendant Palače Smeha, in da je vitez po vsej priliki prijatelj rodbine Borgia... Preplašeno je pogledal Ragastensa.

»Nič!« je zajecjal. »Ničesar ne govore...«

»Dobro, pa vam povem jaz, kaj govore!« je povzel vitez. »Ljudje pravijo, da stoji Palača Smeha zelo blizu Tibere, ker so našli vojvodo Gandijskega... Ali ni tako?«

Bartholomeo je najprej zardel kakor rak, nato pa je prebledel od groze.

»Ničesar ne vem, Prevzvišenost... Ničesar, prisežem vam! Ničesar ne pravim, ničesar ne domnevam, ničesar ne vem, ničesar ne mislim...«

Ragastens je bil že daleč, ko je nesrečni Bartholomeo še vedno zatrjeval svojo popolno nevednost — zakaj nevednost je pomenila nedolžnost.

Vitez je jezdil v koraku proti Svetoangelskemu gradu in prijezdil mimo Svetega Petra. Tam so se na tlakovnem trgu zlivale in strinjale v temnih vrtincih reke ljudi, ki so preplavljale vse ceste in ulice.

Novica o smrti Francesca Borgia je napravila globok vits. Ne sicer, da bi bil vojvoda Gandijski ljub-

ljeneč prebivalstva; toda znano je bilo, da je Cezarjev nasprotnik in tekmeč, in vse je upalo, da se temni spor, ki je ločil brata, konča s porazom in morda celo s smrtjo starejšega papeževoga sina. Zakaj Cezar Borgia, zmagalet Romagne in groza Rima, je živel v pravcatem ozračju sovraštva...

Ragastens je opazoval množico, ki jo je polagoma prodiral s prsi svojega Kapitana. Zamolkle vesti so se pretresale to trumo in hiteje po njenem nemirnem površju kakor dihi bližnje nevihte po valovih morja. V nekaterih skupinah so že glasno govorili, da treba maščevati Francescovo smrt. In pri besedi maščevanje so se svetile vse oči ter se obračale proti Svetoangelskemu gradu. Očividno, ti pogledi so grozili Cezarju samemu.

Sumnja je tedaj letela nanj!

Ragastensu je bila glava polna stvari, ki jih je videl in slišal; zato se ni zmenil za menih, ki je begal med skupinami, šepetal temu na uho in delal onemu skrivnostna znamenja. Ta menih je bil don Garconio.

Kakšen posel je opravljal?

Tako bi bil pač vprašal naš vitez, da je videl menih. Toda, kakor smo dejali, jezdil je, prizadeval si zbrati dojme, ki so mu prihajali od množice, ter razmišljal o čudnem svidenju, ki ga je imel prejšnji večer z Beatrice, ali bolje, s Primavero. Podoba deklice mu je plavala pred očmi, dokler ga ni čisto prevzela.

In ko je dospel pred vrata Svetoangelskega gradu, se je izvršila v vedenju množice čudna izprememba. Dasi ga je bila sama hrabrost, vendar bi se bil Ragastens brez dvoma stresel, da je videl dvoje svetlih oči, ki so se upirale vanj, in zlobne usmeve, ki so jih spremljali. Toda on ni videl ničesar in je mirno zajahal na dvorišče gradu, ki je bilo polno lakajev, vojakov, častnikov in plemstva.

Tu se je razodevala mogočnost Cezarja Borgia. Kralj Francije gotovo ni bil tako obdan s stražniki in dvorjani kakor papežev sin.

Ragastens je stopil s konja in je v dokajšnji zadregi gledal okrog sebe, ker se ni vedel kam obrniti; takrat pa se je začul ob njegovi strani debel glas:

»Fakini! Ali ne vidite, da vam gospod vitez de Ragastens ponuja uzdo svojega konja?«

Lakaj, katerim je veljal ta nagovor, so planili k vitezu in se z vsemi znamenji velikega spoštovanja polastili Kapitana ter ga odvedli v prostorne grajske konjarne. Ragastens pa se je obrnil k onemu, ki ga je tako pravočasno rešil zadrege.

»Baron Astorra!« je vzkliknil, ne brez presenečenja.

»Nihče drugi,« je odgovoril orjak, »in prevesel sem, da se vam morem ponuditi za vodnika po mestecu — ali bolje rečeno labirintu, ki ga predstavlja Svetoangelski grad!«

»Bogme, dragi baron, res sem vam hvaležen za to ponudbo... A dovolite, da povprašam o vašem zdravju... Čeprav imate roko v obvezi, vendar upam, da vas nisem bil v svoji nerodnosti preveč resno poškodoval.«

»Saj vidite, gospod vitez, da nisem podoben umirajočemu; pri vseh hudičih, meč, ki me pošlje ad patres, še ni skovan... Toda pojdiva... spremim vas v prostore Svetlosti Cezarja, ki se v tem trenutku posvetuje s svojim visokim očetom — ki je oče nas vseh v Jezusu Kristu.«

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, ki služijo povsem
dobro in socialno namenu
obširnost: vsaka beseda 30 p,
najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zastava, dopisovanje in oglaševanje
trgovskega ali reklamnega
značaja: vsaka beseda 50 p,
najmanjši znesek Din 10.—

Soba in kuhinja

z elektr. razsvetljavo se odda takoj
zakoncem brez otrok, ako se odkupi
nekaj pohištva. Naslov v upravi. 284

Opremljeno sobo

v vili, električna luč, separiran vhod,
s postrežbo oddam s 1. februarjem za
Din 250. Naslov v upravi lista. 281

Mebilirano sobo

s hrano ali brez hrane oddam takoj.
Vprašati Cvetlična ulica 29 v trgovini. 282

Hišo dvodružinsko

z vrtom, starejšo, za obrtnika ali upo-
kojenca sredi Maribora proda za Din
140.000.— posredovalnica, Maribor,
Tattenbachova ulica 19, pri Petku. 278

Veseličnim prireditvam

v mestu in na deželi priporočam na-
geličke in druge cvetlice po solidni
ceni. Naročilom v naprej popust. Ivan
Jemec, vrtnarstvo, Prešernova ulica. 82

Vulkanizacija

avtogumija, galoš in snežnih čevljev
sprejema Franc Terbec, Glavni trg 4.

Mehanična delavnica

za popravila vseh vrst
gramofonov, živalnih
strojev, zajamčeno so-
lidne in brezkonkuren-
čne cene znane trdke
Justin Gustlinčič, Mari-
bor, Tattenbachova 14.
Zadostuje dopisnica, da
pridem po stroj in gramofon na dom.

V našem dam

lepo, čisto, solnčno sobo pred parkom
tako ali s 1. februarjem solidni stran-
ki. Gosposka ulica 58, I. nadstr. vra-
ta 2. 283

Sobo,

čedno opremljeno, tik glavnega kolo-
dvora oddam. Aleksandrova cesta 48,
I. nadstr. 286

Nove spalne in jedilne sobe,

pultrirane po najmodernejših vzorcih,
prodam po konkurenčni ceni. Mizar-
stvo Rudolf Kompara, Aleksandrova
cesta 48. 285

Lepo solnčno stanovanje

z dvema sobama, električno lučjo in
stanovanje soba in kuhinja oddam.
Vprašati Magdalenska ulica 34 v novi
hiši. 272

Prodaj

gramofon in 14 plošč za Din 400.—
Naslov v upravi lista. 275

Oddam

opremljeno sobico s prostim vhodom,
Tržaška cesta 20, vrata 4. 277

Manjšo, lepo meblirano sobo,

električna luč, oddam solidnemu go-
spodu ali gospodični takoj. Stritarje-
va ulica 5/I. 251

Najvišje cene

plača za staro zlato, srebro in novce
kakor tudi za zobovje M. Ilger-ja sin,
Maribor. Gosposka ulica 15. 1548

Dame pozor!

Škornje po najnovejšem modelu. Zmer-
ne cene. Izdeluje Govedič, Frankopa-
nova ulica 10. Delavnica za popravila
vseh gumijastih čevljev. 37

Solnčno sobo,

pritličje z 1 ali 2 posteljama v bližini
kolodvora in parka oddam takoj ali s
1. februarjem. Naslov v upravi lista. 273

20%
kronske bone kupimo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Promet-
na bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14

ODOL
Kalodont, Clorodont,
Pebeco i. t. d. nudi
najugodnejše
in kupi ODOL steklenice.
Galanterijska trgovina
Drago ROSINA
Vetrinjska ulica št. 26

**Maškeradne
kostume**
izposojuje v veliki izbiri salon
Armbruster, Slovenska ul. 4